

Strategie identity: dědictví a diverzita

Souhrnný abstrakt:

Co mají společného kulturní dědictví, identita a diverzita? To si ukážeme na workshopu *Strategie Identity*. O jakých strategiích vypovídá výběr a prezentace památek na seznamu UNESCO? O tom více pohovoří Linda Kovářová, která srovnává UNESCO památky v ČR, Itálii a Japonsku. Identity procházejí žaludkem: jídlo dělí i sjednocuje, vymezuje a označuje, o čemž nás přesvědčí Aurore Navarro ve své prezentaci o výzkumu prodejců tzv. kvalitních potravin v Praze. Proč se bohatá bretonská kultura a tradice nestala základem sebevědomého regionalismu? Zvolily bretonské elity špatnou strategii? Na to se bude ptát Martina Reiterová. Kdo se zajímal o okcitanštinu na prahu Francouzské revoluce a proč se tento jazyk nestal pojítkem pro francouzskou jižanskou identitu, to nám prozradí Alena Křivánková. Jak se střeoevropské univerzity vyrovnají s faktem, že proti mezinárodní otevřenosti a prominenci angličtiny začíná nastupovat populismus se svým voláním po návratu k národním jazykům? To bude promýšlet Martin Tharp. Průmyslové dědictví a industriální krajiny jsou fascinující témata posledních desetiletí a Jakub Neumann nám to předvede na příkladu Kladenska. A že takový zaostalý a periferní region, jakým byla Vysočina, představuje vlastně ideální prostor pro modernizační strategie, to věděl už František Radouš, jehož technokratické sny z 30. let minulého století nám představí Jan Krajíček. Přijďte a zapojte se i Vy do našeho kolektivního brainstormingu. Máte-li další příklady, rádi si je na workshopu poslechneme.

Seznam závazně přislíbených příspěvků:

Linda KOVÁŘOVÁ (FF UK) *UNESCO a koncept diverzity na příkladě Kutné Hory, Hirošimy a Villa Romana di Casale*

Aurore NAVARRO (CEFRES/University of Lyon) *Food quality and retail trade in Prague: heritage, reinvention and innovation.*

Martina REITEROVÁ (FF UK): *Problematické dědictví? Identifikační strategie bretonských regionalistů přelomu 19. a 20. století.*

Alena KŘIVÁNKOVÁ (FF UK): *„Okcitanština“ – počátky vědeckého zájmu a sporů o jeden (?) jazyk*

Martin THARP (FHS UK): *Thomasius' Legacy or the Language Paradox of European Universities*

Jakub NEUMANN (FF UK): *Proměny kladenské industriální krajiny ve 20. století*

Jan KRAJÍČEK (FF UK): *Periferní region jako technologický projekt: modernizace Vysočiny podle Františka Radouše (1939)*

Anotace závazně přislíbených příspěvků:

Linda KOVÁŘOVÁ (Mgr., právě dokončuje doktorské studium obecných dějin na FF UK)
UNESCO a koncept diverzity na příkladech Kutné Hory, Hirošimy a Villa Romana di Casale

Strategie UNESCO od počátku zohledňovala rozmanitost: mnoho místních variací mělo ztělesňovat jeden velký a univerzální příběh lidství. Tedy alespoň v teorii, neboť v praxi se výběr objektů zapisovaných na prestižní Seznam světového dědictví dlouho podřizoval eurocentrickým kritériím: přednost měly hmotné, staré a elitní památky. To se výrazněji mění teprve od 90. let minulého století, kdy začínají kritéria výběru více odrážet rozmanitost v samotném chápání toho, co je vlastně hodnotný objekt a proč, resp. v kulturně podmíněných přístupech ke kulturnímu dědictví. Příspěvek ukáže tento nový přístup k diverzitě na příkladu tří míst – památek UNESCO. Středověké město Kutná Hora, pamětní park míru v Hirošimě a archeologické naleziště Villa Romana del Casale na Sicílii nám ukazují tři různé způsoby zacházení s minulostí, tři formy interakce lokální, národní a nadnárodní roviny managementu a interpretace kulturního dědictví, jakož i roli lokálně-kulturní podmíněnosti vztahu ke kulturnímu dědictví.

Aurore NAVARRO

Post-PhD in Geography, CEFRES (USR 3138 - CNRS-MAEDI) – LER (University of Lyon – France)
Food quality and retail trade in Prague: heritage, reinvention and innovation.

In the last decade, food retail trade has been upset by the emergence of a new demand from consumers. After a few scandals concerning agro-food products, a portion of the citizens started to pay more attention to the origin and quality of food. This last notion is not easy to define. In the case of my research, I decided not to focus on a specific food quality (organic agriculture, origin, etc), but on quality which is seen, and sold, as such by food retailers (tradesmen, food craftsmen or farmers). There is a lack of research about the multiplication of specialized shops, whose peculiarity is to be independent and to offer an alternative to large-scale distribution. The scientific literature is richer about farmers markets and shopping malls. By studying urban food retailers, we can find out how the city is making developing between heritage, reinvention and innovation. It's also a way to approach the countryside, food production spaces and their links with city.

Martina REITEROVÁ

(Mgr., absolventka magisterského oboru TEMA na FF UK - ELTE Budapešť – EHES Paris)
Problematiké dědictví? Identifikační strategie bretonských regionalistů přelomu 19. a 20. století.

Bretonské regionalistické hnutí počátku 20. století mělo na první pohled všechny identifikační „trumfy v ruce“. Jeho úspěchu nahrávala existence bretonského jazyka, dále s ním spojená etnicita, historická nezávislost Bretaně, a také bretonská lidová kultura. Hnutí nicméně i přes tyto předpoklady zůstalo zcela okrajovou záležitostí. Bylo to dáno pouze kontextem doby a prostředí, nebo bylo bretonské dědictví nějakým způsobem problematické? Jaké byly identifikační strategie bretonských regionalistů této doby a z jakého důvodu se jen těžko prosazovaly?

Alena KŘIVÁNKOVÁ (Studentka magisterského studia obecných dějin FF UK)
„Okcitanština“ – počátky vědeckého zájmu a sporů o jeden (?) jazyk

V období Osvícenství se intelektuálové na francouzském Jihu začínali zajímat o místní jazyk, toho času postupně vytlačovaný francouzštinou. Aby ho chránili coby kulturní dědictví – nebo vymýtli coby přežitek bránící modernizaci? Mohl právě jazyk francouzské Midi sjednocovat, utvářet společnou identitu – a proč ten otazník a uvozovky v názvu? Neboli krátký příspěvek k dějinám počáteční fáze jednoho neúspěšného národního hnutí.

Martin THARP (Mgr., doktorand v oboru historická sociologie FHS UK)
Thomasius' Legacy or the Language Paradox of European Universities

European universities today face a somewhat unpleasant dilemma: how to reconcile the apparently incompatible requirements of openness towards the world as well as their responsibilities towards the national communities in which they are located? Should they perform ever more of their instruction in internationally accessible English, even at a definite risk of isolation from the national society, or work all the more towards shaping public discourse within the prevailing state language? And above all: what will be the role of universities in the specific case of "post-Habsburg" Central Europe between previous efforts towards an open society and currently growing populism?

Současné evropské univerzity čelí poněkud nepříjemnému dilematu: jak sloučit zdánlivě nekompatibilní požadavky otevřenosti světu i odpovědnosti vůči národním komunitám, v nichž se nacházejí? Měly by provádět ještě větší část výuky v mezinárodně dostupné angličtině, při určité riziko izolace od národní společnosti, anebo čím více snažit o vytvoření veřejného diskurzu v převládajícím jazyku státu? A především jakou roli budou hrát vysoké školy ve zvláštním případě „posthabsburské“ střední Evropy mezi předchozími snahami o otevřenou společnost a současně rostoucím populismem?

Jakub NEUMANN (student obecných dějin, FF UK)
Proměny kladenské industriální krajiny ve 20. století

Krajina dotčená průmyslovou činností se vyznačuje velkou rozmanitostí, zahrnuje spoustu protikladů a nabízí mnoho pohledů a otázek. Jak například vnímat industriální krajinu? Jak přistupovat k průmyslovému dědictví? Studium industriální krajiny přináší možnost odhalit její pozoruhodné proměny, porozumět různým krajinným procesům, poznat důsledky vlivu průmyslu na krajinu a hledat způsoby možné obnovy této krajiny. Možné přístupy bádání lze dobře představit na konkrétním příkladu zajímavé industriální krajiny uprostřed Čech - Kladensku.

Jan KRAJÍČEK
(PhDr., doktorand Ústavu světových dějin (Seminář obecných a komparativních dějin) FFUK)
Periferní region jako technologický projekt: modernizace Vysočiny podle Františka Radouše (1939)

Na škále diverzity meziválečných československých regionů zastupuje Vysočina negativní případ hospodářsky a sociálně hluboce zaostalého území na periferii Čech a Moravy. Právě negativní charakteristiky - zaostalost, periferalita a územně-správní rozdělení podél zemské hranice- lze vnímat jako specifické "negativní dědictví" regionu, jež formovalo identitu této oblasti. Vysočina tak byla dlouhodobě vnímána skrze své negativní vývojové trendy, prohlubované nevýhodnou polohou a nehostinnými přírodními podmínkami. Teprve koncem 30. let přišel východočeský regionalista a vodohospodář František Radouš s novým vnímáním tohoto regionu. Šlo o nezainteresovaného "vnějšího" experta, který v rámci svého komplexního návrhu hospodářské modernizace Vysočiny vnímal regionální identitu nikoliv v negativním smyslu, ale naopak jako východisko územně-správního sjednocení, které by umožnilo centrálně koordinované řešení modernizačních úkolů. Perspektivou regionální diverzity a potřeb rozvoje Československa viděl Radouš Vysočinu jako strategicky důležité území, a to zejména z hlediska potenciálu vodních zdrojů (přehrady a vodní elektrárny) a dopravní infrastruktury (dálnice a železniční koridor jako spojnice Čech a Moravy). Příspěvek tak představí Radoušovu specifickou definici Vysočiny, vycházející z technokratického vnímání regionu a jeho identity. Historická zaostalost Vysočiny nepředstavovala pro hospodářského experta "negativní dědictví", ale naopak definovala celistvý prostor modernizace, způsoby hledání využitelného potenciálu a možnosti jeho zhodnocení. Prostřednictvím prosazovaných vizí a návrhů jejich realizace tak ukážeme specifika Radoušova přístupu k problematice československého regionálního vývoje. Radoušův komplexní způsob řešení regionální modernizace lze považovat za vizionářský i ve světle pozdější poválečné centralizace a budování průmyslu a infrastrukturních sítí poválečného Československa.